

resectione p gloriam. & certe fructus ventris castissimi fructus
 ventris virginis merito est fructus abstinentium specialis
Lum enim per fructum virginis benedictum benedicuntur o-
 nes fideles generaliter merito per ipsum benedicuntur continē-
 tes speāliter per quem etiam continētūz regina maria benedic-
 ta est pze omnibus singulariter. sicut bene beatus bernard⁹ de-
 clarat dicens **V**ere benedctūs fructus ventris tui. in quo bene-
 dicte sunt omnes gentes. de cuius plenitudine tu quoq; accepis-
 ti cum ceteris. & si differentius a ceteris **N**e luxuriosis qui nul-
 lam hnt partem de fructu virginis **N**e miseris qui nullū habēt
 ramūz qui possit ferre fructum virgineum. **U**n de adultera di-
 citur ecclās. xxxiii. **R**ami eius non dabūt fructum **I**ste igitur
 fructus benedictus est continentium contra luxuriam. et ideo
 maria super omnes homies fuit hoc fructu dignissima. quia su-
 per omnes homines fuit castissima sicut bene testatur crisosto⁹
 dicens **U** **O** inestimabilis laus marie magis crede-
 bat ioseph castitati eius q̄ vtero eius. & plus gratie q̄ nature.
Possibilis credebatur esse mulierem sine viro concipere q̄ ma-
 riam peccare **D**igitur felicissima maria que vere tanq̄ virtuo-
 sissima fructu diuino fuisti dignissima. adiuua nos vt vtutibus
 ad hūc fructum pficere valeamus dñm nostrum ihesum chr̄m
 filiū tuū **A AD E N**

Sermo. cxvi.

Benedctūs fructus ventris tui. **A.**
Vidim⁹ de bñdicto fructu ventris marie q̄s
 & qualis & quātus sit **V**idimus quoq; quoz
 & qualiū sit videamus nūc ad quos & ad qua-
 les affcūs nccārī⁹ sit **N**ā fruct⁹ iste cōtra ma-
 lum fruct⁹ iste ad bonū nccārī⁹ ē **N**ccārī⁹
 est quidē pp̄ sex effcūs p̄tra malū. nccārī⁹ etiā ē pp̄ sex effcūs
 ad bonū. **Q**ui⁹ igitur bñdicti frctūs sunt xij. effcūs valde vtilēs

Secundo

sive xii. utilitates valde nobiles. pro quibus merito largitorem
eiusdem fructus laudat omnes homines. **I**uxta quod scriptum est.
Confiteantur tibi populi deus confiteantur tibi populi omnes
terra dedit fructum suum **P**rimus ergo effectus est expiatio culpe
mortalis. **S**ecundus pacificatio inimicie capitalis. **T**ercius
sanatio plage originalis. **Q**uartus eleuatio indie mentalis
Quintus euitatio ire iudicialis. **S**extus elongatio pene gehē
nalis **S**eptimus renunciatio substantie temporalis. **O**ctauus
locupletatio anime rationalis. **N**onus consummatio vite spi
ritualis **D**ecimus multiplicatio ecclesie vniuersalis **U**ndecimus
reintegratio ruine emperialis. **D**uodecimus perpetuario glo
rie eternalis.

B **P**rimo igitur charissimi fructus marie benedictus est necessa
rius ad expiationem culpe mortalis. de hoc exponi potest quod
dicitur ysaie xxvii. **I**ste omnis fructus ut auferatur peccatum
eius. omnis fructus intelligi potest fructus ille de quo beatus
bernardus loquens ait. **I**n cruce pendet omnis fructus vite.
quia ipsa est arbor vite in medio paradisi. omnis igitur fructus
est totus fructus totus ihesus christus **H**ic fructus ad hoc da
tus est. ad hoc natus est. ad hoc passus est ut auferatur peccatum
hominis. **I**pse enim sicut angelus inquit mathei primo: saluus
faciet populum suum a peccatis eorum. **I**pse quoque est de quo
iohannes dicit. **E**cce agnus dei. ecce qui tollit peccata mundi **I**p
se certe agnus. ipse certe fructus tollit tam peccata mortalia quam
venialia. ut qui per hunc fructum purgatus a mortalibus. per hunc
etiam fructum purgatus sit a venialibus. fructum habundanti
us ferat. iuxta illud iohannis xii. **O**mnem qui fert fructum pur
gabit eum. ut fructum plus afferat.

A **S**ecundo charissimi fructus marie benedictus necessarius est
ad pacificationem inimicie capitalis que fuit inter deum et ho
minem. et inter angelum et hominem **U**nde ysa. lvii. dicitur. **A**re
qui fructum labiorum pacem **P**acem sicut dicit apostolus ei qui lon
ge est et qui prope est **F**ructus ventris marie bene potest dici fruc
tus labiorum marie. quia cum de labiis suis distillauerunt mel

lislua vba illa. **E**cce ancilla domini etc. **S**tatim concepit mellifluu fructum suum. o vere melliflua labia. sicut dicitur can. iiii. **F**auus distillans labia tua sponsa **H**orum ergo labioru fructus ihesum christum deus pater creauit siue fecit pacem. pacem in qua ei qui longe est per culpam. vt fiat prope p gratiam. pacem qz ei qui prope est per gram. ne fiat longe per culpam **I**pse enim sicut apostolus ait. pax nra qui fecit vtraqz vnus **F**actus etiam est fructus iste pax inter hoem qui longe est in mudo. z inter angelum qui prope est in celo. vtrosqz pacificas in patibulo. iuxta illud ad ephe. scdo pacificans p sanguinem crucis eius sine que in celis siue que in terris sunt **I**taqz fructus ille pax hominis ad hoem. pax hominis ad angelum. pax bonis ad deum scus est **Q**uid mirum si per hunc fructum pacem hanc habet cu deo cum ipse fructus pacificans sit deus z homo **T**estatur hoc **b**e. da qui ait. terra nostra dedit fructum suu. quia vgo maria que de terra corpus habuerat filium genuit. diuinitate quidez deo patri coequalem. sed sibi carnis veritate consubstantialem.

D **T**ercio charissimi fructus marie benedictus necarius est ad curationem plage originalis **T**raui enim plaga ymmo grauibz plagis ho incidens in latrones vulueratus e duz per originale peccatum tam cecus ad veru. tam infirmus ad bonu. tam pronus ad malu factus est **S**z be plage p hunc fructu sanantur. **I**n hac quide vita in pte sanant per gram. in futura vero vita in toto sanabuntur per gloriam **N**u bn legitur apocal' xxi. q angelus ondit iobani lignu vite per menses singulos rediens fructum suu. z folia ligni ad sanitatem gentiu

A **L**ignu vite est mater vite maria. vel lignum vite e lignu crucis. vel etiam lignu vite est ipse auroz vite ihus christus. qui est z lignum z fructus vite. cuius folia sanatiã sunt vba z documenta edificatiua **S**i autem sanatiua sunt folia eius. qz tomagis sanatiuus est ipse fructus. **I**n igitur per huc fructum sanemur ad laborem eius accedamus. accedam' inquã ad mariam orãtes cum ancelmo qui orans ait **E**xaudi me dña. sana animã pccoris serui tui p vtutem bñdci fructus ventris tui quise

der in dextra omnipotentis patris sui

H

Quarto charissimi nccarius est fructus marie benedctus ad re
lenationem inediae siue famis mentalis. ne propter defectuz nu
trimenti deficiant aniālia dei. propter quod bene iohelis scdo
dicitur. **N**olite timere animalia regionis. quia germinauerunt
speciosa deserti. z lignuz attulit fructum suum. **D**esertum quod
sine cultura germinat z profert pastū animalium significare p̄t
mariam. que sine cultura maritali. ptulit filium. qui est pastus o
nium fidelium. **I**deoqz bene de ipsa dici potest illud ezechielis
xxxvi. **T**erra illa inculta facta est vt ortus voluptatis. **S**peciosa
huius deserti. sunt speciosa germina celestium desideriorum. et
speciose herbe operum bonorum. speciosi flores vtutū z donoz
speciosa folia vtiliū vborū. **E**t certe speciosus fructus v̄tris sui
qui est pastus omnium iustozū. **M**aria ergo est hoc desertum
speciosum. **M**aria quoqz est lignuz hoc fructuosum. de quo di
citur. **E**t lignū attulit fructum suū. **O** vere mirabilem fructum.
per quē tam fames q̄ sitis releuat animaz sicut testatur beat⁹
bernardus. dicens. **B**onus fruct⁹ qui animaz esuriētū z si
tientiū iusticiam z esca z potus est. **N**olite ergo timere anima
lia dei. nolite timere fideles chri q̄ iedia deficiatis. cū plena pa
cua in deserto. plenum fructū in ligno. plenū etiam pabnlū in p̄
sep̄io habeatis. **A**it enim beatus gregorius. **N**atu z reclinat in
presepio vt fideles omnes velut scā animalia carnis sue alimēto
reficeret. **E**t beatus **A**ugus. ait. o presepe splendidū in quo nō
iacuit fenū aniāliū sed cibus āgelozū inuent⁹ est. **O**

Quinto charissimi nccarius est fructus marie bñdictus ad eni
tationem ire iudicialis. quam vtiqz certam habet omnis iust⁹.
sicut fr̄cū quo ira iudicij euaditur habet omnis iustus certum
Unde in psalmo dicitur. **S**i vtiqz est fructus iusto. vtiqz ē de⁹
iudicans eos in terra id est iniustos sicut exponit glosa. **I**nius
tos namqz iudicabit deus in terra. dum in iudicio iusti in aere
erunt. iniusti vero in terra remanebunt. quia terrenis cōtra do
minū adheserunt. ita vt vere dicere possit. **N**obesit in terra ven
ter noster. **D**ñs ergo ihūs sicut vtiqz est fructus suavis iusto. sic

utiqz erit iudex gravis in iusto. **N**e ergo eis qui fructum tā sua
uissimū conuertunt sibi in iudiciū tam amarissimū. sicut dicit **A**
mos vi. **C**onuertisti in amaritudine iudiciū. et fructum iusticie
in absinthium. **F**ructus iusticie. fructus iusti fructus est v̄tris
marie. de quo certe beatus iheronim⁹ ait. **I**ustum fructum de
dit terra virgo. quia veritas de terra orta est: et iusticia de celo
pspexit.

H **S**exto charissimū necessarius est fruc
tus marie benedictus ad elongationem siue ad declinationem
pene gehennalis siue mortis eternalis de quo exponere possu
mus q̄ dicitur iiii. regū xviii. **T**ransferam vos in terram fruc
tiferam et fertilem. terram vini terram panis et olei ac mellis et
viuetis et non moriemini. **I**n terram marie vel in terram ecclē
transferuntur. qui toto corde ad ipām conuertuntur.

I **H**ec autem terra valde est fructifera. ferēs fructuz
panis et vini olei et mellis. dñm nr̄m ihesum christuz. **I**pse nāqz
est fructus panis confortātis contra defectū. ipse nobis est fruc
tus vini animātis ad perfectum. ipse quoqz nobis est fruct⁹ olei il
luminantis intellcū. ipse isuper est nobis fructus mellis dulco
rantis affectum. per huius terre fructuz viuetis et nō moriemini
morte eterna. **B**ñdcā ergo sit terra huius fructus. et bñdcūs su
per omnia sit ille fructus p̄ quem a tantis malis exempti sumus
sicut et bene declarauit ancelm⁹ cum dixit. **Q**uid digne referā
genitrici dei et dñi mei. p̄ cuius fecunditatem captiu⁹ suz redēp
tus. per cuius ptum de morte eterna sum exemptus. p̄ cuius. p̄
lem perditus sum restitutus: et de exilio miserie in patria beati
tudinis reductus. bñdcā in mulieribz. hec om̄ia m̄hi dedit bñ
dictus fructus ventris tui. in regeneratiōe baptismatis sui. **N**e
igitur omnibus ab isto fructu alienis. scriptum namqz est om̄is
enim arbor que non facit fructū bonū excidetur et in ignē mitte
tur. **R** **S**eptimo km̄i nccārius est fructus marie bene
dictus ad renūciationem siue ad contemptū substantie tēp̄alis.
Unde cantī. viii. dicitur. **A**ir affert. p̄ fructu illius mille argen
teos. relinquendo omnia temporalia. dicit glosa interliniariē.
nam sicut dicit alia glosa p̄ mille perfectio. per argentum vero
om̄ne mū danū accipitur. **U**nde quasi mille argenteos. p̄ hoc

fructu dat. quicūq; perfecte omnibus ipalibus p chrō renūciat
z vere merito pro hoc fructu omnia temporalia seruerit vili-
pendit quicūq; q̄ preciosus sit iste fructus diligenter attendit
z dicens illud puerbioꝝ viii. . Melior est fructus me^o auro et
lapide precioso z gemina mea argento electo. vir certe quicū
q; est id est quicūq; tam virilis est p hoc fructu contemnere de-
bet non solum res z diuicias. sed etiam honores z potēcias. di-
cens illud iudicū ix. Non possum deferere dulcedinē meā fruc-
tusq; suauissimos z ire. vt inter cetera ligna pmouear **S**uauis-
simi fructus sunt chrūs z charitas. ligna siluarum sicut dicit glo-
sa sunt homines infructuosi eterno incēdio digni preparati **I**git̃
propter fructus istos suauissimos vir viriliter contemnat bono-
res sup ligna siluarum periculosissimos. viriliter contemnat o-
nia ppter fructum benedcū super omnia. de quo b. bernar. ait
Singulariter benedcūs fructus ventris tui. cuz sit super omnia
deus benedcūs in secula **U. 11** **O**ctauo kmi necessarius ē
fructus bñdcs marie ad locupletationem siue repletionē anie-
rōnalis **I**n dicitur. puer. xii. De fructu oris sui vnusquisq; reple-
bitur bonis **D**ñm ihesum chr̄m. non solū fructum vētris. sed eti-
am fructum oris non incongrue fatemur. quia ipsum oris pōi-
tatione oris confessione. oris orōne meremur **I**psū qu. oq; o-
re exteriori sumimus sacramentaliter. ore vero interiori spūaliē.
propter hoc be. ieronimus ait **G**los marie factus est fructus.
vt nos illum comederem⁹ **D**e isto fructu oris vnusquisq; fidelis
replebitur bonis spūaliū diuiciarum bonis inquā grām z v-
tutum **D**e talium bonorum reple tione dicit aplūs ad roā. xv.
Deus autem spei repleat vos omni gaudio z pace in credēdo.
vt habundetis in spe z v̄tute spūs sancti **O** vere brā but⁹ fruct⁹
pleniūdo. quia non solum repletus est ager huius v̄ginitis hunc
fructum pducentis. sed etiam saccus vnuscuīq; fidelis hunc
fructum continentis. sicut pater p beatum ibero. qui ait **B**ene
ager plenus dicitur. q; plena grā v̄go maria pnunciatur. de cu-
ius vtero fruct⁹ vite credentibus pcessit. z nos omnes de pleni-
tudine eius accepimus gratiam p grā

M **H**ono' charissimi necessarius est fructus marie
ad pfectionem vite spūalis **V**nde de viro perfecto bene in psal/
mo dicitur **E**t erit tanq' lignum qd plantatum est secus decur/
sus aquarum quod fructum suum dabit in tempe suo & ce. vsqz
p'sperabunt **Q**uid intelligere dēmus per decursus aquarum
nisi irrigationes grāuz. p quas hō dat siue p'fert fructum suuz
dñm ihesum xpm **T**res at hic conditiones perfecte vite insinu/
antur. q' hoiem hoc fructu fructiferum comitāt **P**erfectorum
nāqz est temp' suuz non negligere ppter quod bñ dñ fructū suū
dabit in tpe suo **P**erfectoꝝ quoqz est v'bis inutilibus non de/
fluere. ppter quod bñ additur & toliuz eius non defluet **P**er/
fectoꝝ quoqz est que spūi. p'spera sunt non omittere. propter
qd bñ iungitur. omnia quecūqz faciet sp' prosperabūtur. vel cer/
te ea que habet fructum p' charitatem taliter omnia p'sperabū/
tur q' sibi omnia cooperantur in bonum. sicut scriptū est ad roā
nos viii. **S**cimus qm diligentibus deum omnia cooperantur in
bonum & ce. **B**eatus vir qui tam perfēcē tulerit fructum istū. vt
temp' sibi non transeat infructuosum. vt verbū sibi non defluat
ociosum. vt opus suum non pereat vtuosum. vt omnia cooperē/
tur sibi in bonū. sicqz sit tēp lignum fructuosuz spūalr quēadmo/
dum maria fuit etiam copozaliter de qua beatus **B**ernait. **Q**
vere lignū vite quod solū fuit dignū portare salutis fructum
D **D**ecimo charissimi necārius est fructus marie bñdic/
tus ad multiplicationez ecclē vniuersalis **V**n dicitur puer. **xxxi**
De fructu manū suarum plātauit vineā **D**ñs ihesus christus
sicut bene fructus ventris dicitur quia ventre cōcipitur & sicut
bene fructus oris dicitur. qz ore sumitur ita bñ fructus manū.
dicitur qz manib' bono:ū opertum acquiritur. manib' quoqz
sacerdotalibus ministratur **V**n fructus iste plenissime est fruc/
tus marie fructus certe ventris eius est. qz de ventre eius singu/
larissime natus est
Fructus etiam oris eius. quia ore eius dulcissime communi/
catus est **F**ructus quoqz manū eius est. qz manibus eius
deuotissime tractatus est. **D**e isto itaqz fructu manu mu

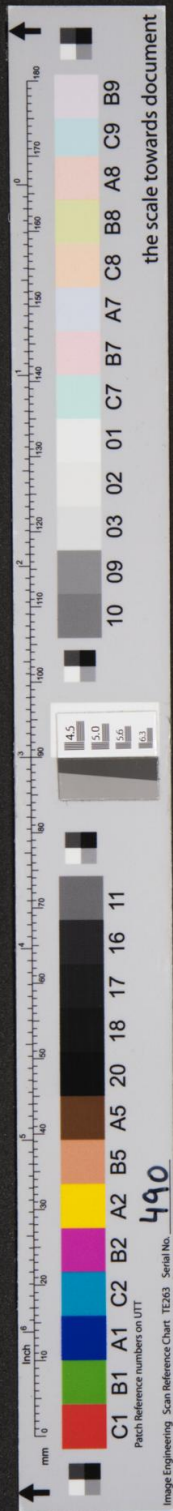
Sermo

maria. vel primitiua ecclesia sicut exponit glosa plantauit vineā
io est ecclām vniuersalem per orbem diffusā. **Q**uomodo pal
mites huius vinee videlicet ecclesie. per hunc fructum multipli
cati sunt. dum doctores ecclē in cordibus fidelium eundez fruc
tum spūaliter nasci fecerunt. **H**inc bene dicitur in psalmo. **E**c
cerunt fructum natiuitatis et benedixit eis et multiplicati sunt
nimis. et quia ecclesia de omnibus generationibz est. per hunc
fructum multiplicata. **I**deo virgo hūc fructuz. pducēs merito
ab omnibus generatiōibz predicatur beata. ppter quod bene
ipsa ait. **E**cce enim ex hoc brām me dicent omēs generationes.
de quibus verbis loquens bern̄ inducit mariā loquētem sic. **E**c
ce iam video quod futurū est in me quod pcedet de me. quot et
quanta bona non mihi soli sed omnibus generatiōibz pueni
ent p me. **O** **¶** **I**ndecimo km̄ necessarius est fruct⁹ marie
ad restaurationem ruine empirialis. ruine in quaz facte in celo
empirio. **D**e hoc notare possumus qd dñs de medulla cedi plā
rare volens dixit ezechielis **xxvii**. **I**n mōte sublimi israhel plā
rabo illud. et erumpet in germine et faciet fructum. **E**t **D**ons sub
limis est sublimis illa mansio. sublimis illa societas angelorum
que bene mons israhel dicitur. quia israhel visio dei interpreta
tur. et certe angeli semper sunt in visione dei. testante eo qui ait.
in euangelio mathei. **A**ngeli eoz in celis semper vident faciem
patris mei qui in celis est. **E**t **I**n isto sublimi monte in ista
sublimi angelorum societate deus plantat illud quod de massa
pditionis elegit. plantat inquā medullā generis humani. i. oēs
electos dei: quozū quidam in re: quidam in spe plantati iā sunt
in angelico monte. **O** vere super omnia diligēdus fruct⁹ ppter
quem tam sublimiter plantat omnis electus. libenter hūc fruc
tum dñm nostrū ihesum chrīstū portare possumus et debemus
ppter quem tam inter angelos plātati sum⁹. **Q**uic etiā fructui
semp grās agamus. cuius grā angeloz vniuersitatē reintegra
mus. **H**inc huius fructus mater maria bñ pōt gloriari et dicere
verba illa que b. bern̄. quasi ex ore marie loquens ait. **A**ngelo
rum generatio immūta per meum generatuz reintegrabitur
et hoīm generatio in adā maledcā. p bñdictuz fructū vctris mei

ad eternam beatitudinem regenerabitur **P**
Quoddecimo k̄m̄i ncc̄arius est fructus marie ad perpetuatōz
 glorie eternalis que eterna non est. nisi per hūc fructum conser
 uaretur **I**n dicitur proverbiorū xi. **F**ructus iusti lignum vite
 optime iste fructus dictus est lignū vite quia sicut lignū vite fu
 it ad conseruandā vitam naturalē in medio paradisi terrestis.
 sic christus est in medio paradisi celestis ad conseruandam vitā
 eternalez **H**ec igit̄ tanta bona que p̄ b̄ndc̄m̄ marie fructum cō
 sequimur. benedc̄s ille anclimus bene aduertit cuz dixit. hec
 tanta bona per benedc̄m̄ fructum benedicti ventris benedictę
 marie prouenerūt **S**ic ergo carissimi vidistis quō fructus ma
 rie benedc̄s ncc̄arius omnino est. **P**rimo ad expiandā culpā
 mortalem **S**ecūdo ad pacificandā inimiciā capitalē **T**er
 cio ad sanāndā plagā originalem **Q**uarto ad releuandā inediā
 mentalē **Q**uinto ad euitandā irā iudicialē **S**exto ad declinā
 dam penam gehēnalem **S**eptiō ad cōtemplandā substantiā tpa
 lem **O**ctauo ad locupletandā aiām rōnalem **N**ono ad consum
 mandam vitam spūalem **D**ecimo ad multiplicandam ecclām v
 niuersalem **I**ndecimo ad repandā ruīnā empirialem. **D**uo
 decimo ad conseruandā gloriā eternale **Q**
Et ecce hī duodecim effectus siue vtutes huius fructus signifi
 cari possunt per duodecim fruct⁹ ligni vite. quos oēs habem⁹
 in fructu ventris marie. de quib⁹ duodeci fructibz legitur apo
 cal. xxii. vbi d̄r q̄ angelus oñdit ioh̄āni lignū vite afferens fruc
 tus duodeci **C** **A**diuua ergo o b̄ndcā in mulieribus
 nos: vt per benedc̄m̄ fructum ventris tui b̄ndcōem horum. xij.
 fructū consequamur **A**diuua o virgo fructifera vt fruct⁹ tu
 um hīs fructibus ita fructuosi efficiamur. vt per hos fruct⁹ fru
 ctu tuo frui perpetuo mereamur **A**diuua o dulcissima vt sine ti
 ne nobis concedat dulcedine sua frui ille liberalissimus cōmu
 nicator sui benedictus fructus ventris tui. qui cum patre & spū
 sancto viuit & regnat deus. per omnia secula sc̄lōrum **A**men.

ExPLICIT speculum sermonum de b^{ta} virgi
ne maria super salutatione angelica. Impressum
antwerpie p me Gerardū leeu. Anno dñi millesi-
mo CCCC. lxxvij. Secūda die mensis augusti

the scale towards document

490

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No.

erabitur **P**
uctus marie ad perpetuatōz
l. nisi per hūc fructum conser
xi. Fructus iusti lignum vite
nū vite quia sicut lignū vite fu
in medio paradisi terrestis.
elestis ad conseruandam vitā
ue p bñdcm marie fructum cō
s bene aduertit cuz dixit. bec
benedicti ventris benedicte
simi vidistis quō fructus ma
t. **P**rimo ad expiandā culpā
ā inimiciā capitatez **T**er
Quarto ad releuādā inediā
iudiciālē **S**exto ad declinā
ad cōtemplādā substantiā tpa
n rōnalem **S**ono ad consum
o ad multiplicādā ecclām v
dā ruinā empirialem. **D**uo
eternalē **Q**
e vtutes huius fructus signifi
ligni vite. quos oēs habem⁹
quodeci fructibz legitur apo
hāni lignū vite afferens fruc
ergo o bñdcā in mulieribus
ris tui bñdcōem horum .xij.
virgo fructifera vt fructuz tu
iciamur. vt per hos fruct⁹ iru
Adiuuā o dulcissimā vt sine ti
rui ille liberalissimus cōmu/
tris tui. qui cum patre ⁊ spū
nia secula sclozūm **A**men.